



De daklijst

Onderhoud en bescherming



stadswinkel
.brussels 

advies over duurzaam wonen

De daklijst

De daklijst steunt de dakgoot die het regenwater opvangt en het bovenste deel van de gevel beschermt tegen overmatige vochtigheid. Naast deze technische functie geeft ze de « finishing touch » aan de gevelcompositie en beklemtoont ze de continuïteit van de huizenrijen.

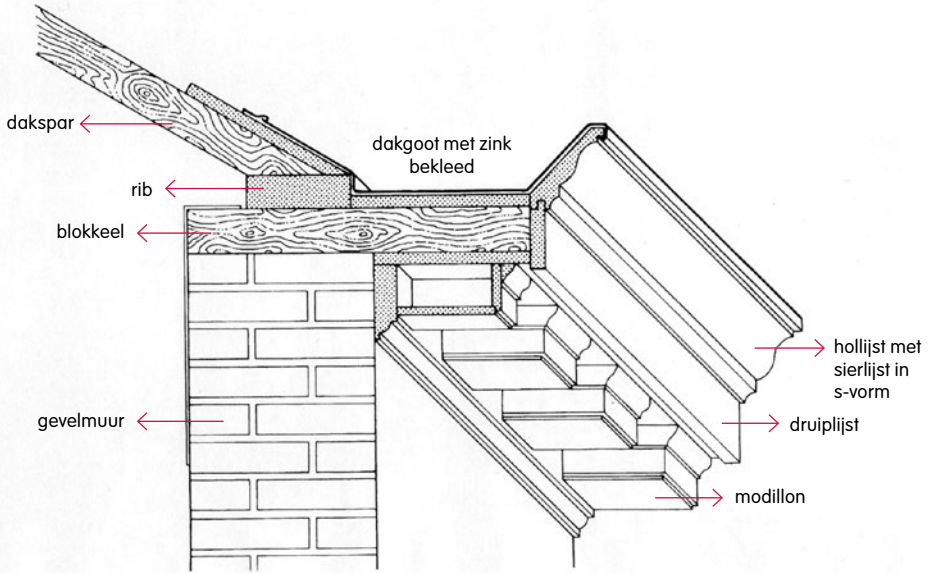
Dikwijls uit het gezichtsveld, en weinig toegankelijk, is de daklijst een architecturaal element waarvan men soms het bestaan vergeet. Dat is de reden waarom deze, ondanks haar belangrijke rol, vaak te lijden heeft onder een gebrek aan onderhoud.

Een beetje geschiedenis...

In Brussel wordt het gebruik van de daklijst pas in de 18^e eeuw veralgemeend, wanneer men de huizen met puntgevels vaarwel zegt. Tijdens deze periode, gekenmerkt door het classicisme, is de daklijst nauw geïnspireerd op de antieke architectuur. Ondanks de eindeloze varianten in de geveltekening die de trend van historische stijlen in de 19^e eeuw met zich meebrengt, wordt dit klassieke model tot het begin van de 20^e eeuw ruim toegepast.

De klassieke daklijst bestaat meestal uit drie niveaus:

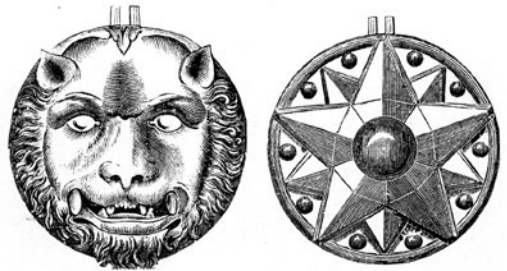
- de hollijst: grote sierlijst van het bovenste deel;
- de druiplijst: tussenniveau dat de dakgoot steunt;
- de consoles, modillons, tandlijsten: versieringselementen die een zichtbare verbinding vormen tussen de druiplijst en de verticale doorsnede van de gevel.



Structuur van een klassieke daklijst in hout. Tekening Patrick Demuylder, verz. AAM.

Onder de daklijst ontwikkelt zich de fries voorzien van steigergaten met regelmatige tussenpozen, waardoor stellingen kunnen vastgemaakt worden. Ze worden dikwijls gesloten d.m.v. kleine decoratieve deksels met stervormig motief, in diamantpunt of met leeuwenkoppen...

TÊTES D'ECHAFAUDAGES.



N°	Hauteur de la tête	Boîte	Profond.
1293	0.25	0.16×0.16	0.12
N°	Hauteur de la tête	Boîte	Profond.
1295	0.25	0.16×0.16	0.12

Model van deksel van steigergat in gietijzer.
Album des Articles de Bâtiments et de Jardins, Gieterij Nestor Martin. Filialen in Sint-Jans-Molenbeek, 1911.
 Verz. AAM.

Rond 1900 veranderen sommige Jugendstilarchitecten compleet de vorm van de daklijst: ze steekt voortaan breeduit boven de gevel, neemt een golvende tekening aan en rust soms op consoles in smeedijzer... Ze beschermt vaak sgraffiti (techniek van de decoratieve muurschildering) of versieringen in keramiek die leven brengen in het bovenste deel van de gevel. In de periode tussen de twee oorlogen blijft de daklijst een belangrijke component van de art deco gevels.



Gustave Strauven, 1899. Saint-Quentinstraat 30 en 32, Brussel, foto AAM.

Onderhoud

De daklijst bestaat uit timmerwerk, gewoonlijk in grenenhout. Ze wordt gesteund door de « blokkelen », stukken die bij voorkeur van eik zijn en met regelmatige tussenpozen verankerd zijn in de bovenkant van de gevelmuur. Een zinkbekleding zorgt meestal voor de dichtheid van de dakgoot.

Zorgen voor waterdichtheid van de dakgoot

Een onvoldoende waterdichtheid veroorzaakt snel grote schade: vochtig worden van de gevelmuur, beschadiging van het pleisterwerk. Als deze toestand blijft aanhouden, begint het houtwerk dat half in de muur gemetseld is te rotten: dakgeraamte, zoldervloer...

Eens per jaar, op het einde van de herfst, moet men de dakgoot vrijmaken van alle brokstukken (puin, mos, boombladeren...) die de regenpijp zouden kunnen verstoppem. De waterdichtheid en het afschot van de dakgoot

worden nagezien: het optreden van vochtige plekken onder de daklijst, de aanwezigheid van plassen in de dakgoot.

Zich op een dak of een dakgoot wagen vereist een gepaste veiligheidsuitrusting. Gespecialiseerde firma's bieden onderhoudscontracten aan.

Als de dakbekleding niet plaatselijk kan hersteld worden (meerdere lekken, vervormingen die een goede afvoer belemmeren...) moet deze vervangen worden.

De eerste stap bestaat uit het verwijderen van de oude waterdichte lagen. Daarna wordt het afschot van de dakgoot hersteld vooraleer een nieuwe zinkbekleding wordt geplaatst. Het gebruik van waterdichte lagen in asfalt is af te raden omdat ze weinig geschikt zijn voor de bekleding van kleine oppervlakken met ingewikkelde vormen.

Bescherming van het houtwerk

Het gebruik van « daklijstladders », waardoor voor weinig geld de verf van het houtwerk regelmatig kon opgefrist worden, is vandaag om veiligheidsredenen niet meer gebruikelijk. Voor het herschilderen van de daklijst moet dus een volledige steiger geplaatst worden, en het werk zal gelijktijdig met andere onderhoudswerken van de gevel worden uitgevoerd. Omdat het onderhoud van het houtwerk minder frequent is, is de kwaliteit van het voorbereidende werk en van het schilderen des te belangrijker. De verf zelf moet voldoende dampdoorlatend zijn om de afvoer van eventuele

vochtigheid in het hout mogelijk te maken. De keuze van wit of een heldere kleur beantwoordt het best aan het subtiele spel van schaduw en licht op de ornamenten en het lijstwerk van de klassieke daklijst. De Jugendstil en art deco hebben beroep gedaan op meer gevarieerde kleuren. Een analyse van de oude verflagen (stratigrafie) kan de keuze van de kleur helpen bepalen.



Voorbereiding van de ondergrond vóór het schilderen.

Herstelling, vervanging?

De vervanging van een daklijst is zelden nodig. Meestal volstaat het om bepaalde delen te vernieuwen. Het lijstwerk waaruit de traditionele daklijsten bestaan, worden nog door enkele gespecialiseerde houthandelaars gemaakt. Vanuit deze elementen zal een goede schrijnwerker de herstelling van uw daklijst met respect voor het karakter van de gevel, tot een goed einde brengen.

Opgepast! de gewoonte om een daklijst te bedekken met kleine PVC latten, om ze niet te moeten herschilderen, brengt niet alleen een verarming van de gevel mee, maar is ook een technische fout. Een fout in de dichtheid zal pas met vertraging aan het licht komen, terwijl een slechte ventilatie het rotten van het houtwerk en het verschijnen van de huiszwam bevordert.

Denk eraan dat voor elke wijziging van het uitzicht van de gevel voorafgaandelijk een **stedenbouwkundige vergunning** moet gevraagd worden.

Sommige onderhouds- en herstellingswerken komen in aanmerking voor financiële steunmaatregelen (subsidie voor beschermd erfgoed, subsidie voor klein erfgoed, premies voor huisvesting).

Daklijst bedekt met PVC latten. Foto AAM.



Op zoek naar een vakman?

Het Register van de beroepen kan u bij het zoeken naar ambachtsslui helpen: www.patrimoine-metiers.be.

Nuttige lectuur:

- *Hout en metaal in de Brusselse huisgevel*, Koning Boudewijnstichting (reeks « Kunst in de Straat »), Brussel, 1997.
- *Onderhoudsboekje. Hout*, Koning Boudewijnstichting en Brussels Hoofdstedelijk Gewest (reeks « Kunst in de Straat »), Brussel, 1997.

Voor meer info... neem contact op met de Stadswinkel

Gratis infoloket

Sint-Gorikshallen, Sint-Goriksplein 1 te 1000 Brussel

Van dinsdag tot vrijdag van 10 u tot 17 u

Zaterdag van 14 u tot 17 u

Infolijn 02/219 40 60

Van dinsdag tot vrijdag van 10 u tot 12 u en van 14 u tot 16 u

Uw vragen per e-mail

info@curbain.be



www.curbain.be



Publicaties



Facebook



Register van de
beroepen van het
patrimonium

Redactie: Jérôme BERTRAND

Fotoverantwoording: Stadswinkel - Jérôme BERTRAND, tenzij anders vermeld.

Foto voorpagina: Mont-Blancstraat 29, Sint-Gillis.

Met de steun van de Directie
Monumenten en Landschappen



BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST



stadswinkel
.brussels 

advies over duurzaam wonen